III. évfolyam

Arad, 1888. Augusztus 29. Szerda

234-ik szám.

Szerkesztőség:
Kazinczy-utcza 1. szám, földszint.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Petőfi-utcza 1. sz. (Ungerleider Albert könyvnyomdájában.)

Hirdetések díjszabás szerint.
Egyes szám 5 kr, ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASAGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.
Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva.

Egész évre	12 frt
Fél évre	6 frt
Negyed évre	3 frt
Egy hóra	1 frt

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr

Hirdetések helyben fizetendők.
Százalékot nem adunk.

A főváros és a vidék.

II.

Herkules-fürdő, aug. 26.

Igen, szivesen és készségesen meg- [illegible] ogy fővárosi napi sajtónk elég [illegible] tartalmas és változatos. Nagy [illegible] el és sok megerőltetéssel [illegible] n, — aránylag csekély szellemi [illegible] erejéhez képest, ugy, hogy a [illegible] journalista élete — vált mikor [illegible] munkára soros, valóságos [illegible] rabszolga-élet; de legalább nem eredmény nélkül, mert közvetetlenül a bécsi sajtó nyomába ér, mely köztudomás szerint journilistikai értékére nézve vetekszik bármely nyugateurópai sajtóval. A magyar sajtónak, önmagában érthető, nincsen annyi világpolitikai és diplomatiai értesülése; fájdalom, mi nem is igen játszunk egyikbe is bele, legalább nem egyenesen; s a mi van a legelső pár vezérlapnak, azt leginkább bécsi világlapokkal kötött egyezség révén szerzik: de e »jó-értesültségen« kivül a közönség minden igényének lelkiismeretesen és önfeláldozólag eleget tenni törekszenek s a lehetőség szerint tesznek is. A vezérczikkeken kivül, melyek legtöbbször a politika, olykor a társadalom köréből meritik tárgyukat, melyek, sajnos, a közoktatás, tudomány, irodalom, művészet, kérdéseibe igen ritkán szólnak bele, legföljebb sátoros ünnepek, ünnepélyes évi közülések alkalmából, — bővon szolgálnak mindennemü bel- és külpolitikai hirrel, a pedzések (entrefiletk) között, a bel- és külföldi rovatban, bőven szolgálnak, kelletén tul bőven, országgyülési tudósitással, szükebben törvényhatósági hirekkel, a miért nem az [illegible] a hibás, hanem a közönség. A [illegible] nségünk bázias viszonyának [illegible] nem érzi és nem érti át az [illegible] ő szükséget, hogy ötleteivel, gondo- [illegible] aival, tudósitásaival kedves lapjának egitségére és értéke müvelésére legyen. Az angol elárasztja apróságaival, értesitéseivel, sőt czikkeivel ujságait, részint azért oly gazdag és a közéletet minden oldalról feltüntető az angol hirlap; a német a világ minden zugából sürgönyöz, levelez, közremüködik, virágzó humoros lapjának, a »F l i e g e n d e B l ä t t e r«-nek ugy szólván az egész nemzet dolgozótársa, A magyar ember irtózik a betűtől, élő szóval bizalmasan elbeszél, de az irásbeli közlékenységet félve kerüli; épen azért a vidéki czikkező vajmi ritkaság, a vidéki levelező gyakoribb, de terjengő, szószaporitó s nem eléggé tárgyias. Az olyan pedig, a ki humoros lapjainkat egy-egy szikrával, adomával, élczes holmival, mi az élet véletlen komikumával annyiszor felcsillog, — keresse föl, — igazi fehér holló, minélfogva az élczlap egészen a maga szerkesztőségének elmésségére és szellemességére van utalva, s előbb-utóbb elöregszik, meghal végelgyengülésben, mint a »B o l o n d I s t ó k« és a régi »Ü s t ö k ö s«. A mi olvasó közönségünk a szó valódi értelmében olvasó s nem egyszersmind iró közönség is, és hirlapjaink főleg önmagokból és egymásból meritenek. Az irodalmi és müvészeti, az ujdonsági és közgazdasági rovatot egyfelől a vidéki sajtó, másfelől a kőnyomatos tudósító szolgáltatja; változatossága, érdekessége és értékessége teljesen a rovatvezető leleményességétől, szemességétől és jó tollától függ. S a mi még utoljára, de nem utolsónak emlitendő, — a T á r c z a bőséges választékban kinálkozik szépirodalmi és tudományos olvasmányokkal, eredeti és forditott regénynyel, tanulmánynyal és uti rajzzal, meg sok egyébbel.

S a vidéki sajtó nemes buzgalommal, minden igyekezettel és dicséretes sikerrel jár a fővárosi sajtótörte uton; legjobb tudása szerint ellátja előfizetőinek minden szellemi szükségletét.

De hic Rodus, hic salta!

A hirlapirodalomnak ez a gondos- [illegible] s az irodalomnak ez a sajtóba [illegible] lása — a könyvirodalomnak érezhető kárára vált. A kiadást igen megnehezitette. S e tekintetben igen jelentékenyen egy kézre dolgozik véle, — meglehetősen fiatal, de elég gazdag szemleliteraturánk, — mely journalistikánknál minden esetre még egészségesebb és értékesebb, — mely szinte minden kiválóbb szaktudományra, némelyikre, mint a nyelvészetre és történelemre párosával és önálló folyóirattal rendelkezik.

Ily verseny mellett nem lehet csodálkoznunk azon, ha a kiadók nem örömest vállalkoznak drágább müvek közrebocsátására, mert vállalkozásuk mindig kétszeres koczkázattal járó: először, nagyon kétes, hogy a munka elkel e, másodszor, ha igen, mikor fogy el? Mig egy-egy német, vagy franczia kötet, mely jelesebb terméket visz a piaczra pár hét alatt több és többféle kiadást megér; addig nálunk, hacsak politikával nem foglalkozik, az első kiadásban is évekig benne hever a kiadónak pénze. Ez állapotnak a kifolyása volt, hogy mind H e c k e n a s t, mind E m i c h, kik függetlenségi harczunk után kereskedő-becsvágygyal, de egyszersmind a hazafias áldozatra való készséggel vetekedtek a magyar könyvpiaczon, — visszavonultak, s az első az A t h e n a e u m n a k, a második a F r a n k l i n n a k, szóval mind a kettő részvénytársulatnak engedte át a tért. Az első pillanatra ugy látszott, mintha a tetemesebb tőke az irodalomra nyereség lenne; de a látszat hibás volta csakhamar kitünt, mert a részvénytársulatok első sorban nem a jó hirért, nem az irodalomért, nem erkölcsi inditó okokból müködnek, — hanem kiválólag a részvények és osztalékok emelésére törekednek. A mi különben természetes is. Erejök java része a hirlapi vállalkozásban merül ki; a mi ezeken kivül esik, hozzájok képest vajmi kevés. A Franklin-társaság naptárral szórja tele az országot, de pihenés közben meg-megereszt egy-egy gyüjteményes kiadást, meg-meg-indit egy-egy közhasznu sorozatot; ellenben az Athenaeum leginkább csak kézikönyvet nyomat — Hoffmann és Molnárnak, s lapjai tárczaregényeiből rendez külön lenyomatokat. Általában mind a kettő főképp a nyomtató s nem a kiadó iparra fekteti a fősulyt. S ez állapotnak kifolyása tovább, hogy az oly közintézetek, mint az Akademia, Kisfaludy-Társaság, a Természettudományi és Történelmi Társulat, a Szent-István és Szent-László társaság, a Földrajzali Társulat és Orvos-egyesület kénytelenek a kiadást kezökbe venni s az irók és olvasók szükségletének a magok cyclusaival megfelelni. Állásuk és tekintélyük kezességül szolgál, hogy a mire adnak, az a viszonyok között a lehető legjobb, erkölcsi irányuk és irodalmi czéljuk biztositékot képez, hogy egyszersmind a lehető legolcsóbb; igy a közönség bizalma sokkal nagyobb mértékben nyilatkozik irántok, mint a magánosok iránt. Vállalkozásuknak hátránya, hogy az egyes müvek külön nehézséggel szerezhetők meg, különösen pedig, hogy cyclusaikban több a forditás, mint az eredeti; s a mennyiben az irónak a forditásért is igen tisztességes dijat fizetnek, annyiban elszoktatni segitik az eredeti kutatástól és feldolgozástól; — de megbecsülhetetlen érdemök, hogy legalább a mi jelesebb mü terem és sorozataikba beleillik, annak megjelenése biztositva van.

Mindez világosan feltünteti, hogy a kiadás ügye nem a legegészségesebben fejlődött a fővárosban. Pedig Budapest e tekintetben mindenünk, — nemcsak az ország székhelye, hanem ugyszólva maga az ország. Mert, a mint emlitettük, az irók munkássága és a kiadók vállalkozása sehol annyira egy középpontban nem egyesül, mint nálunk Budapesten.

Az angol könyvnek nem árt akár Londonban vagy Edinbourgban, akár Cambridgeben vagy Oxfordban jelenik meg; az olasz munkának kárára nem válik, akár Turinban vagy Milanóban, akár Florenczban vagy Rómában lát napvilágot; Németországon a braunschweigi Vieweg phisikai és chemiai, a freiburgi Mohr joi, a müncheni Oldenburg természettudományi, a heilbronni Heunigsen philologiai, az erlangeni Besold orvosi, a weimari Vrigt ipari, a góthai Perthes földrajzi kiadványai egyenlő tekintélylyel birnak; nálunk minden vidéki kiadás előitélettel és kicsinyléssel találkozik. A kiadónak áldozata hiában, s az irónak jó hire kérdésben, mert mind a sajtó, mind a közönség csak a budapesti müveket fogadja elfogulatlanul. Az olyan magatartás, mint a milyenben a P ó s a L a j o s szegedi, vagy a D ö m ö t ö r P á l zombori kötete részesült, vagy a milyenben F e r e n c z y J ó z s e f esztergomi füzetei részesülnek, — csak meglepő kivétel, a rendes szokásba ütköző. Midőn jó évek előtt a kecskeméti Nilády Lajos egyik legeredetibb és legtehetségesebb elbeszélőnk, A b o n y i L a j o s novelláinak gyüjteményére előfizetést hirdetett, az előfizetők száma félszázra sem rugott s a vállalat, ha jól emlékszünk, már az első két kötettel megszakadt. Sőt különös, de igaz; hogy magok a vidéki könyvkereskedők, talán féltékenységből és irigységből, egymás kiadványait nem örömest terjesztik, a fővárosi kiadókért sokkal szivesebben buzognak.

Valjon nem érkezett-e még el ideje annak, hogy a tulságos irodalmi és kiadói központositást a vidék ellensulyozza, hogy az oly irodalmi és erkölcsi egyesületek, mint az „E r d é l y i M u z e u m-E g y l e t“ Kolozsvárott, a „K ö l c s e y-e g y e s ü l e t“ Aradon, a „T o l d y-k ö r“ Pozsonyban tagjaik és közönségeik hazafiságára, áldozati készségére, székhelyük szellemi emelésére és a nemzeti irodalom igaz érdekére hivatkozva, megfelelő összeget gyüjtsenek s kebelökben kiadó-üzletet szerezzenek? Németország és Olaszország irodalmi és müvészeti egyetemes felvirágozását, a tudományok és müvészetek iránt való fogékonyságot és érzéket a számos szellemi középpont alapitotta és erősitette meg. Bármi nagy legyen is a világosság, ha csak egyetlen pontról szórja szét sugarait, nem adhat oly erős világosságot, mintha több ponton ég, persze megfelelő fénnyel. Mert szépen és igazán mondja a nagy költő s ide éppen talál:

„Nem gondolom azzal fénynek apadását,
Egy fáklya tüzétől ha gyujtani mását,
Atyafi osztályban láng nem fogy a lánggal,
Söt ragyog a kettő teljesebb világgal.“

Mindenesetre oly eszme ez, a mely megérdemli a gondolkodást.

Széchy Károly.

A vallás és közoktatásügyi miniszter kinevezése. T r e f o r t A g o s t utódjának kinevezésére nézve a következőket irja a „Bud. Corr.“: A vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezése csak a miniszterelnök O s t e n d e b ő l való visszatérése után fog megtörténni. Mindaddig B e r z e v i c z y Albert államtitkár fogja a

---

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája.

(Augusztus 29.)

„Az erdőn tuli országról.“

„Az erdőntuli országról“ fényes kiállitásu, két kötetes angol könyv jelent meg. Érdekesnek tarjuk rövid mutatványképen közölni az irónő Emily Gerard, talán nem épen tulzott jellemzését a mi jó szászainkról:

A tourész egy világ feledte zugában egy kis, mindenben teljesen elmaradt nép lakik, melynek elődei Németországból vándoroltak ezelőtt hétszáz év esztendővel, s mely igy, a legkülönbözőbb faju népek közé besorva, ugyszólván, megdermedett. Ugyanazon szászokat találjuk és változatlanul, most hétszáz után, a kik a távol nyugatról jöttek volna idegen földön uj otthont keresve, változatlanul, mint egy holttest, mely egy jéghegybe befagyva, évek hosszu sora után kerül napvilagra. A szász külsőleg határozottan csinos faj, minden szögletes rajtuk, kerekdedség nélkül, ugyanannyira, hogy az érzékeny szemre látszik a legkellemetlenebb benyomást tesz. Asszonyaik szük válluak, lapos mellűek s óriási lábuk van, vonásaik merevek, mint egy fadarabból kinagyolva, öltözetük merevt, kemény, csupa egyenes vonal, semmi dagadó, semmi kecses nincs rajta. Mint egy pipacstáblában olykor egy-egy fehér mák is található, ugy, természetesen itt is van kivétel, de három népes községben alig található két türhetően csinos leányzó.

A férfiak általán kellemesebb látványt nyujtanak, mert bizonyos festői bárdolatlanság ömlik el rajtuk, régi németalföldi képekre emlékeztetve.

Mindez a falusi népességről van mondva; a szász városi polgárság a falusiak beteges, torzszerű kiadása. Minden jel mutatja, hogy a folytonos egymásközti házasság által elsenyészett nemzedék, minthogy a városi nélkülözi a paraszt eredetiségeit, még kevésbé vonó mint ez. A szászok jellemét illetőleg, minden felett uralkodó főtulajdonságuk a hajthatlan s oly annyira rövidlátó önzés, hogy gyakran saját czéljait hiusitja meg. Kiki csak saját jóllétével törődik, minden más érzület kizárásával. A szász, durva, birvágyó, bizalmatlan a legnagyobb fokban s ép ezért a vállalkozási szellem, mely meg nem állhat a másokban bizonyos fokig bizás nélkül náluk nagyon gyengén van kifejlődve. Egyikök sem mer egy frtot koczkáztatni, hogy tizet nyerhessen, hanem megelégszenek avval, hogy a mijök van, körmeik között szivósan megőrizzék. Az, hogy nálok nagy vagyon akár gyüljön, akár pusztuljon, nem fordul elő — gazdagjaik vagyonukat azon az egyszerű, persze kissé unalmas uton szerezték, hogy félévszázadon keresztül jövedelmüknek csak felét költötték el, de meg azok se látszanak élvezni, kik ilyen módon vagyonukhoz jutottak, mert azután is ép oly életet élnek, keveset esznek, korán ágyba bujnak, hogy a gyertyát megtakaritsák.

Mint a kutya több csontot ás el, mint a menyit egész életén át fogyaszthatni remélhet, a szászok is, templomaik éléskamrákká változtatott kerítő falaiban fonnak, oktalan szokásuk szerint élelmi szereket halmoznak fel; például egy községnek büszkeségét képezi, hogy a legnagyobbb szalonna készlete van, mely gyakran harminez-negyven éves, egy másiknak, hogy buzája van oly nagy mennyiségben. Durva birvágyó jellemük a mindennapi élet minden kicsiségében elétünik, s még a családi életet is megfertőzteti, a legszentebb érzelmeket is bizonyos piaczi ár szerint becsülnek meg. Igy a szász anya, egy bölcső dalban, melylyel gyermekét álomba ringatja, elmondja neki, hogy száz forintra becsüli, s a gyász valamely szeretett halottért gyakran nyilatkozik oly formán, hogy a pénzveszteséget számitják ki, az utolsó garasig, fillérig, melyet elveszte által a család szenvedett. Családi életük különösen a házastársak, szülők és gyermekek közötti viszony épen nem dicsérhető, oly felháborító tisztelettlen hangot, melyet itt a gyermekek használnak szülőik ellen, sehol egy országban sem hallhatni.

Ey ilyen fajta a házasélet is, az elválás napi renden van, s az összes megkötött, házasságok egy harmadának válás a vége.

Két gyerek, — a mint mondják — épen elég a szász háztartásban. Mások iránti magokviselete „legnagyobb fokig“ visszataszitó udvariatlan, vendégszeretet nélküli, s folyton saját előnyére vigyázó. Ha az egész világot e faj lakná, szótáraink szép számu felesleges szóval lennének könnyebbek, mint például c s i n, k e c s, s z e r e t e t r e m é l t ó s á g.

Iskoláik épen nem érdemlik meg azt a jó hirt, a melyben állanak; s tény, mely mind szélesebb körben válik ismeretessé, hogy oly tanulók, melyek szász iskolából jönnek valamely osztrák intézetbe, teljes két osztálylyal hátrább tétetnek; kétségtelenül ebben is van része mint sok másban annak a határtalan szász konzervativizmusnak, mely figyelmen kivül hagyja azon kor követelményeit, a melyben élünk, s elfeledi, hogy a mi azelőtt harmincz évvel jó volt, most rosz lehet, ép ugy, mint a hogy a szász paraszt ellensége minden ujitásnak gazdaságában. A mult számos még most is létező történelmi s müvészeti emléke iránt e nép, mely pedig valaha talán maga is birt müvészekkel, de a reformáczió folytán teljesen elvesztette, siralmas egykedvüséget tanusit; müvészeti s történelmi szempontból figyelemre méltó sirköveket, romokat, dombormüveket, festményeket stb. értékük iránti érzék hiányában, gondozatlanul engednek pusztulásnak.

Monte-Carloi történet.

(Angol regény egy kötetben.)

— a „Aradi Közlöny“ számára forditotta: —

(85. folytatás.) **LOTUSZ.**

HOSZONEGYEDIK FEJEZET.

Cazalette mint kérő.

— Cazalette ezredes! — kiáltott, — a ponnyk sok bajt találnának nekem okozni hazamenet és nagyon szeretném, ha ugyan miss Kilsythnek nincs kifogása ellene, ha ön haza vinné őt az én kocsimban és nekem helyet adna az ön Landanerjében. Ne felejtse, hogy Roquebruneban állomást tartunk.

Minthogy mrs. Kilsyth támogatta e tervet, megtörtént a csere. A ponnyk bátrak és gyorslábuak voltak, ugy hogy Cazalette és társnője csakhamar túlhaladták a többieket.

Helena szomoruan és gondolatokban elmerülve dült hátra, mert az imént hallott tak fájdalmas emlékeket idéztek elő. Cazalette tisztelte a fiatal leány hallgatagságát, és kivéve néhány alkalomszerű megjegyzést a tájról, szinte Roquebrune-ig ültek némán egymás mellett.

— Miss Kilsyth — szólt végre Cazalette, — látom hogy ön egy komoly kérdés felett gondolkozik és nagyon fáj, önt ily busnak látnom. On még fiatal az élet gondjaihoz. Talán jobban tudom magam helyzetébe, mint a hogy ön ezt gyanitja. Nem létezne semmi, a mivel segitségére lehetnék?

— Azon lehetőség felől gondolkoztam, hogy rövid időre eltávozzam innen.

— Hogy elhagyná Monte-Carlót! Nos, ez óhaja nem lep meg. De ez esetben anyja és madame Fano természetesen elkisérnék?

— Egyedül szeretnék távozni ha lehet Angolországba. Azonban bármily különösen hangzik is, ott csak kevés közelebbi barátom van, és egyetlen egy sincs, a kit felkérnék, hogy fogadjon házába.

— Ez ugyan különösnek látszhatik és mégis oly természetes, mert önt katholikus létére reformátusuk közt növekedett.

— Az a sorsom — mondá Helena szomoruan, — hogy környezetemmel ne legyek összhangban és hogy azoknak a kik szeretnek bánatot és meghasonlást okozzak.

— Nem, — válaszolt Cazalette komoly tekintettel — ön nem tudja mennyi áldást hozhat azokra, a kiket szeret! En jó megfigyelő vagyok és egyuttal madame Fano meghittje. Ez bámulatba ejti önt és hozzá kell tennem, hogy inkább a viszonyok mint saját ösztöne kényszeritették az őszinteségre. Eltudom képzelni az ön kételyeit, bajait, zavarát és például értem, hogy az ön érzelmei nővére iránt nagy ellenkezésben lehetnek.

— A tulnyomó érzés, mit nővérem iránt táplálok, nagylelkűségének bámulata.

— Onnek igaza van. Madame Fano nagy, de ártalmas befolyásoktól meggátolt természet. Azonban önmegtagadásban ő nem képes önt tulszárnyalni.

— Nálam nincsen önmegtagadásról szó csak kényszerüségről.

— On mindazonáltal, jogosan vagy nem azt hiszi, hogy madame Fano utját állja. Tulzott becsületérzés megtiltja nővérének, — ön azt hiszi — egy boldogságot az ön boldogtalansága révén elfogadni. On ezen nem segithet semmit, ha egy időre távozik; a harcz a legjobb esetben csak el volna halasztva. De ha utalhatnék egy kibuvó eszközre, mely madame Fano kételyeit egyszerre eloszlatná és több ember boldogságát biztositaná, — hiszem, sőt meg vagyok győződve róla, az önért is . . .

— Ugyan hogy vihetném véghez mind ezt? — kiáltott fel Helena kétkedő mosolylyal.

Cazalette megállitotta a lovakat. Megérkeztek a kis Piszzán, hol egy csoport sötét szemü asszony aranytükkel müvészieseu feltüzött hajjal a napban játszottak gyermekeikkel.

— Itt lennénk Roquebruneban és a többiek még messze hátra vannak; felvezetem önt a régi várba, a hol csendes helyet találunk a csevegésre.

Cazalette kisegitette Helenát a kocsiból átadta a kantárt a groomnak és miután néhány szót intézett az asszonyokhoz és rézpénzt szórt a gyermekek közé, keresztül vezette a fiatal leányt a kis városka utcain. A házak nagyon régieknek látszottak és alig lehetett volna hinni, hogy emberek lakhatnak benne.

Elhaladva egy templom előtt, találkoztak egy körmenettel. Miután ez eltávozott, Cazalette és Helena tovább mentek a régi vár romjai felé. Ott Cazalette felvezette a fiatal leányt a toronyba, honnan Helenának a legpompásabb kilátás nyilt messze tul a tengeren a korzikai tengerpartra.

Helena letült egy faltörmelékre, mialatt Cazalette őt némán szemlélte. Arczában buskomorság, elszántság és valami fürkésző volt olvasható. Midőn a fiatal leány reá nézett, érezte, hogy most egy krizis fog bekövetkezni. Most először gyanakodott szándékában és félt tekintetétől.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET.

Roquebruneban.

Cazalette végre megkezdte a beszédet.

— Helena!

A fiatal nő összeborzadt, de nem nézett fel.

— Nem jött-e önnek soha az a gondolata, hogy saját férjhez menetele által mostani helyzete minden nehézségeinek véget szakithatna?

Helena fejét rázta: Az lehetetlen.

— Miért lehetetlen?

szen öket végezni és egyike a Budapesten levő miniszteretnek fogja a fontosabb ügyiratokat aláirni.

—

Uj kuriai és királyi táblai tanácselnök. A hivatalos lap tegnapi száma közlé

Igazságügyi magyar miniszterem előterjesztésére: Osztrovszky József kuriai birót kuriámhoz tanácselnökké nevezem ki.

Kelt Ischiben, 1888. augusztus hó 22-én.

Ferencz József, s. k.

Fabinyi Teofil, s. k.

—

Igazságügyi magyar miniszterem előterjesztésére: Erdélyi Sándor kuriai biröt a budapesti itélő-táblához tanácselnökké nevezem ki.

Kelt Ischiben, 1888. augusztus hó 22-én.

Ferencz József, s. k.

Fabinyi Teofil, s. k.

—

— **A csehek.** A prágai „Národni Listy" czikket ir ezen alkalomból, hogy a szombati pótválasztásnál az ifju csehek jelöltje, Jaud a Venczel győzött. A N. L. konstatálja, hogy az öreg csehek mandátumai az ifju csehek javára folyton kevesbednek, miből világosan az tetszik ki, hogy a cseh nép nincs megelégedve az öreg csehek meghunyászkodó, határozatlan politikájával. A lap e tényt figyelmébe ajánlja Taaffe grófnak is s felhivja a Rieger klubját, hogy vagy politikai irányt változtasson, vagy lépjen vissza.

Pfiffner-ünnepély Gyulán.

(Saját külön tudósitónktól.)

Békés-Gyula augusztus 25.

Valahányszor nemzeti ünnep avagy hazafias működés vonja magára figyelmünket, mindannyiszor a hazánk jövőjébe helyezett bizalmunk és reményünk nyer erősbülést. Nem a parancs-szóra vagy felsőbb kegyhajhászás szülte tüntetés a valódi és becses hazafiság, hanem igen is az önkénytelenül támadó ünnepélyek azok, melyek a magyar nemzet és államegység alapjainak megszilárdulását eszközlik.

B.-Gyula város közönsége ez utóbbi önkénytelenül, szive mélyéből fakadó hazafiasságának adta tanujelét a mai napon. Emlékkövet emelt dicső szabadság harczunk Amazonjának és ennek leleplezését hazafiasságra serkentő magasztos ünnepélylyel kötötte egybe.

Az emlékkő keletkezésére megemlitjük, hogy az a minden szépért és nemesért buzduló békésmegyei főispán kezdeményezésére Chriszló Miklós a volt „Békésgyulai Hirdető" szerkesztője által meginditott gyüjtésből befolyt összegből állittatott fel. Gyula város és a közeli sőt távolabbi vidék (még Aradról is) lelkes magyar honleányainak bevonulásával volt azonban a siker teljesen biztositva s ime most már fenn áll az emlék, mely a midőn a halhatatlan emlékü magyar Amazon dicsőségét hirdeti, egyszersmint tanuja Gyula város és vidéke hazafias közönsége s különösen lelkes honleányai kegyeletes honszerelmének. Egyszerü szürke márvány gula alaku, körülbelül 9 láb magas az emlékkő, vaslánczc rostélylya köritve, a következő felirattal:

Pfiffner Paulinának

a magyar szabadságharcz bajnokának emelte a honleányok kegyelete,

1825—1853.

Most pedig, mielőtt az ünnepély részletes lefolyásáról bővebb értesitést adnánk, mindenekelőtt szükségesnek látjuk a nagyhirüvé vált „magyar Amazon" életrajzát röviden ismertetni.

Pfiffner Paulina 1825. január 19-én született Mezőhegyesen Pfiffner Félix olasz származásu főhadnagy, Müller Terézia lengyel születésü szülőktől, de ajkán és szivében teljesen magyar volt. Edes anyja korán elhunytával szilaj és inkább a férfias foglalkozások felé hajló természete mindinkább érvényesülhetvén, szivesebben társalgott fiu pajtásaival, mint a leányokkal s legnagyobb élvezetet a kocsizás, loraglás és czéllövésben talált. A legszilajabb csikót játszva fékezte meg s a fecskét röptében lelőtte. Hogy mennyire szerette a magyar nyelvet, mutatja azon körülmény is, hogy egy izben midőn házi orvosuk kíméletlenül nyilatkozott a magyar nyelvről teljes haraggal s reszketve igy főzte le a galád rágalmazót: „E hazát, melyben születtem, a népet, mely közt nevelkedtem; s melynek egyenes jellemét, romlatlan erkölcsét becsülni tanultam, az imádásig szeretem, s ha férfi volnék, a hon szabadságáért szivesen ontanám véremet!"

Midőn édes atyját Oltiovcze osztrák-lengyelországi állomásra helyezték át, a szavakkal, hogy „nincs oly boldog hely a föld kerekségén, melylyel hazáját felcserélné," atyját nem kisérte uj állomására, hanem férjezett nővérénél tartózkodott s később Thalia papnői sorába lépett. Itt azonban sikerre működése nem találván, férfiruhába öltözött és Ligeti Kálmán név alatt Erdélybe költözött. Szépsége és daliás termete miatt a nőtársaságoknak csakhamar kedvencze lett s különösen a már virágjaikat elhullatott kaczér leányokkal szeretett leginkább pajzánkodni, ugy hogy igen gyakran pillanatnyi szükségein ez uton segitett.

Ilyen kedélyes életben találta őt az 1848-iki vihar kitörése és nem is habozott sok, hanem belépett legimistának és kiváló vitézségével parancsnokának figyelmét csakhamar magára vonta. Két heti szolgálat után tizedes erre nem soká őrmester, a piski-i ütközet alkalmával tanusitott fényes fegyverténye ért pedig hadnagygyá léptettetett elő. Megsebesülvén, Nagyszebenbe vitetett kórházba, hol ekkor felismervén, hogy leány, Lengyelországba atyjához tá vozott. Itt azonban atyja, főnökei részéről sok kellemetlenségnek volt kitéve, a leány tulhazafias és liberalis nézetei miatt, s mivel azt ellensulyozni nem birta, atyját 200 forint kegydijra szoritották. Paulin belátván most már atyja szorult helyzetét, terhére lenni egyáltalán nem akart, hanem visszatért Magyarországba s Pécskán tartózkodó nővérének ügyvéd férjénél: Kovács Józsefnél nyert az irodában alkalmazást. Titka azonban kiderülvén, Almásra, majd Apáczára ment, hol Hamvai kincstár ispánnál volt irnoki alkalmazásban; de a sors itt ismét üldözte, mert Terezingen csandárkapitány parancsára elfogták és 2 napi fogság után még megvizsgálni is akarták.

Az oroszlányszivü leány, ki bátorságát a halállal szemben számtalanszor beigazolta, e gyalázatos hir hallatára megremegett s hogy szemérmét megmenthesse, a fogasról lekapott fegyverrel sziven lőtte magát.

. . . . . .

Az egész város és vidék értelmisége jelenlétében történt a leleplezés. Ott láttuk: Beliczay István főispánt a megyei tisztikar élén és Dobay János polgármester vezetése alatt a város tanácsát és tisztikarát. Ott voltak még: Csatár Zsigmond és Haviár Dániel orsz. képviselők; Eördögh Lajos, ifj. Jancsovits Pál főszolgabirák stb s mintegy 3000 főből álló közönség. Ott láttuk még az ujvárosi polgári olvasó-kört, az iparos és kereskedő ifjak egyletét, az önkéntes tüzoltó-egylet és a gyulai 48-as kört zászlóikkal elnökük vezetése alatt. Ott volt még az egész Békésmegye kedveltjei: Mogyorósi János bátyánk is, a 84 éves agg gastyán, ki könnyezve adott hálát a magyarok Istenének, hogy ez ünnepélyt is meg érhette. Sajnos, hogy az egész honvéd tiszti kar, nem tudjuk mily balnézet folytán, távollétével tündökölt.

Az ünnepély a nagy magyarvárosi sir kertben folyt le. Legelőször is a magándalkör énekelte el a Hymnust nagy praeczizitással. Azután Kovács István dr. m. főorvos, mint az emlékkő vételre alakult hetes bizottság elnöke tartott igazi remek és nagyhatásu szónoki beszédet.

Utána Thuróczy Béla korán elhunyt jeles tehetségü költőnek „Pfiffner Paulina emlékezete" czimü költeményét sm. valta el lendületteljesen: E. Kovács Gyula, a kolozsvári nemzeti szinház tagja. Kár, hogy egy kissé el volt rekedve, mert a hatás különben közvetlenebb lett volna. Végül Chriszló Miklós megyeiárvaszéki ülnök lépett az emelvényre s érzéssel, gyönyörü szinezéssel ismertette a hősnő életrajzát, átadva egyszersmint a szobrot a város hatóságának, kérve annak gondozását, mire a polgármester Dobay János meghatottan köszönte meg a bizottság működését az emléket a helyhatóság nevében átvette.

Erre a magándalkör a „Szózatot" énekelte el s az ünnepély befejeztetett s a jelenvoltak legnagyobb lelkesedésben oszlottak szét. Este a „Korona" vendéglő szép és tágas helyiségeiben fényes és roppant népes tánczmulatság tartatott. Szünóra alatt megindult a toasztok árja s sikerültnél sikerültebb pohárköszöntők mondattak, a haza az egyetértésre stb. stb.

Szükségesnek tartjuk még megemliteni, hogy találkoztak még olyan sajnálatra méltó szellemi nyomorultak, a kik az egész ünnepélyt ignorálták s kigunyolták (!) sőt mindent elkövettek a siker ellenében de mindhiába, mert már maga azon körülmény, hogy a 48-as honvédegylet 2000 ed magával vonult ki, teljesen meg hiusitott minden haszontalan törekvést.

Adja az ég, hogy e hazafias ünnepély sikerülte legyen az összekötő kapocs a jó gyulaiak között s a jövőre nézve minden tettünkben az a klasszikus mondás legyen irányadó: „Concordia et parvae crescunt, discordia magnae dilabuntur."

—.—

Külföld.

Német fondorkodások egy lotharingiai képviselő ellen. — Körülbelül három napja a „Norddeutsche Allg. Zeitung" egy levél szövegét közölte, melyet Bón birája irt volna, Antoine a Metzi lotharingiaiak protestáló képviselőjének, válaszul azon levélre, a melyben Antoine, Algirban letelepedési földengedélyt kér, azon elzásziak részére, a kik franczia a területen óhajtanak letelepedni.

Bón birája e levélben azon óhaját fejezi ki, hogy bátoritani kellene a német katonai törvények alá tartozó elszászi ifjakat, hogy költözzenek ki és álljanak idegen hadseregbe. A berlini csuszó-mászó lap nem mondja meg, hogy hogyan került e szerinte Algirba czimzett levél a német rendőrség kezébe, habár czime: „Antoine urnak, német parlamenti képviselő; Noailles, Marseille" volt is. Antoine, ki jelenleg Luxembourgban van, azt irja, hogy ő sohasem állott levelezésben a bóni biróval, következésképen nem is várhatott választ tőle. Azt teszi fel, hogy a Norddeutsche Allg. Zeitung emberei egyszerűen az ő neve alatt irtak a bóni mairenek, s ugyancsak csináltattak is rá valóban czimboráikkal feleletet. De a mint Antoine irja, ez az állitólagos levél üldözésekre is alapul szolgál. Azzal van ő vádolva, hogy elősegiti az emigrazió t, a katonaságtól szökést, s azt, hogy az elszász-lotharingiai ifjak franczia katonának álljanak be. Ebből következnek aztán: elfogatási parancs, hogy német területre be nem léphet, ujabb Elszász-Lotharingiát sujtó szigoru rendszabályok, a német chauvinismus felkeltése s talán még diplomacziai jegyzék is.

Ez nem első eset arra, hogy a Bismarck személyes lapjai a nyilvánosság terét ilyen fajta provokálásokra használják fel.

Trefort és a franczia sajtó. Ime mint ir Saissy Amadé a Motd'Ordre", Páris egyik legtekintélyesebb lapjában a megboldogult kitünő férfiuról:

Trefort Agoston, Magyarországon a közoktatásügy minisztere, meghalt Budapesten. Mint neve is mutatja, családja franczia származásu volt. Atyja Magyarországon, mint orvos telepedett le; a boldogult miniszter báró Eötvös József államférfiu és philosophus mostoha nővérét vette el, annak az Eötvösnek nővérét, kinek Magyarország közoktatásügye ujjá szervezését köszönheti.

A vallásügy, ugyanazon miniszter védnöksége alá helyezve, mint a közoktatás, e miniszterium annál nagyobb fontosságu, mert a papság, halálozás után örökül nem hagyható javakkal birván, a rendelkezési jog e javak felett, az államra esik vissza.

Egy-egy püspök évenként több százezer forinttal rendelkezik s egy ilyen püspöki székhely, czimzetesének körülbelül egy milliónyit jövedelmez.

Magától értetődik, hogy hasonló helyzetben a vallási ügyekkel megbizott miniszternek gyakran nehéz szerepe van, s annak betöltésére nemcsak felvilágosodott és békülékeny szellem szükséges, hanem egyszersmind feddhetlen becsületes jellem, mely felül áll minden gyanun.

Ha ezeket tekintjü, Trefort Agoston közoktatásügyi miniszter mindennek felette áll.

Enczyklopedikus tudománya képessé tette, hogy a közoktatásügynek a legbecsesebb szolgálatokat tegye.

Mindent az ügyek tökéletes ismeretével intézett el s mindig a jobbat kereső szelleme folytonos tanulmányozás és javitásokra ösztönözte, minden uj módszert megkisérlett, hogy hazáját a számtalan különféle intézetekkel gazdagitván, a szellemi előhaladás utján folyton előbbre vigye.

Veszteség az, a mit Magyarország szenvedett, s nekünk részt kell vennünk a magyarok fájdalmában, mert Trefort Agoston családjának hazája iránt mindig mély szeretetet tanusitott kebelében.

Megtudta becsülni igazi érdekében a franczia nép tulajdonságait s soha nem mulasztott el alkalmat, hogy szelleme iránti hódolatát ki ne mutassa.

Minden évben eljött Párisba, olvasta mindazt, a mi jót csak irodalmunk produkált minden franciát barátként fogadott, ha a körülmények Magyarországba vitték.

Ritka lélek volt ő, olyan ember, a kit követni lehet, de helyettesiteni nagyon nehéz."

Megjegyezzük, hogy a párisi lapok egy része e sorokat Saissytől egész terjedelmében átvette.

— **Vilmos császár utazásai.** A „Post" értesülése szerint, Vilmos császár szeptember 26-án kezdi meg délvidéki utazását. Első sorban a württembergi királyt, azután a badeni nagyherczeget, majd a bajor regens-herczeget látogatja meg, mire a Brenneren át Rómába és Nápolyba utazik. Olaszországban a császár körülbelül 10—12 napot fog tölteni s hazautazóban meglátogatja Velenczét. Innen Pontebbánál Bécsbe utazik Ferencz József császár és király látogatására. Bécsi és schönbrunni időzése után néhány napig Ferencz József ő felségével résztvesz a stájerországi vadászatokon. Neje születésnapjára, október 22-ére, a császár visszaérkezik Berlinbe.

Legujabb posta.

— **Olasz-franczia konfliktus.** Párizsi politikai körökben feszült érdeklődéssel néznek elébe annak, hogy Crispi találkozása Bismarck herczeggel és Kálnoky gróffal minő befolyással lesz az olasz miniszterelnöknek Franczia országgal szemben tanusitandó magatartására? Párizsban valószinűnek tartják, hogy a német birodalmi kanczellár azt a tanácsot adta Crispinek: kerüljön minden komolyabb bonyodalmat; azt a reményt is táplálják, hogy az osztrák-magyar külügyminiszter hasonlókép csak mérsékletet és békeszeretetet ajánlhatott az olasz államférfiunak. — A masszovai kérdés miatt Páris és Róma között támadt viszály elmérgesedése annyival kevésbé látszik jogosultnak, mert egyátalán nem lenne valami nehéz feladat az ügyet mind a két félre nézve tisztességes módon elintézni. Minden körülmények közt a béke barátainak, kiket Franczia ország és Olaszország egymáshoz való viszonyának elmérgesedése némileg nyugtalanitott, az aggodalma oszlófélben van. A békét — igy vélekednek a párizsi kormánykörök — bizonyára semminemű veszély nem fenyegetné, ha a közép-európai békeliga a napirendre kerülő kérdéseknél csak a szerződéseken alapuló jogok fentartására törekednék. A franczia kormány ezen az alapon kész alkudozásokba bocsátkozni.

Azt hiszik, hogy Nigra bécsi olasz nagykövet Milanóba utazásának czélja: Crispivel Monzába menni s vele együtt oda hatni a királynál, hogy mondjon le a tripoliszi expedicziő tervéről, mert Németország és Ausztria-Magyarország ezt ellenzik.

Berlini lapok azt hiszik, hogy Olaszország hajóhadának mozgósitása a, triedrichsruhei konferencziák következménye s ugy lehet, meglepő események következnek be már a közeli napokban. Olaszország valószinűleg okkupálni akarja Tripoliszt.

— **Boulanger — álruhában.** A Matin szerint Boulanger tábornok titokzatos inkognitóban meglátogatta Napoleon Jerommos herczeget.

— **Uj három császár-találkozás.** Az osztrák-magyar uralkodó pár — hir szerint — látogatást fog tenni a czárnénál Gmundenben. A czár — mint mondják — maga fogja haza kisérni nejét s a német császárral együtt fog Bécsbe jönni.

Az

„ARADI KÖZLÖNY"

(Megjelen mindennap.)

Előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 —	kr
Fél évre	6 „ —	„
Negyed évre	3 „ —	„
Egy hóra	1 „ —	„

Vidékre szétküldve:

Egy évre	14 frt	— kr
Fél évre	7 „	— „
Negyed évre	3 „	50 „
Egy hóra	1 „	20 „

Felkérjük lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetése julius végén lejárt, hogy az előfizetést mielőbb megtenni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

Az „Aradi Közlöny" kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Augusztus 28. Szerda, Romai katholikus naptár: Ján. lef. Protest. naptár: Sz. Iván lef. Görög-orosz naptár: (augusztus 17.) Miron áldozár Nap kél 5 óra 15 perczkor, nyugszik 6 óra 45 perczkor.

Augusztus 30. A „Rumänische R[illegible] en indito tt sajtóper tárgyalása az aradi [illegible] vényszéknél délelőtt 9 órakor.

— „A Kölcsey könyvtár" kedden és [illegible]baton délután 3—4 és péntekon délelőtt 11—12 óra közt használható.

HIREK.

—

Arad és vidéke.

— **Az „Aradi Közlöny" szerkesztősége, mától fogva lapunknak a Petőfi-utcza 5. szám alatt lévő nyomda helyiségével egy épületben van, balra a második emeleten.**

— **Felhivás Arad város [illegible] czirailhoz!** A II. országos tornaünne[illegible] szeptember hó 8-án és 9-én vár[illegible] tartatik meg, melyre eddig 5 fővár[illegible] vidéki tornaegyesület jelentkezett. [illegible] a bejelentett tagok névsorát, kik k[illegible] merősre vagy talán barátra akadha[illegible] másik polgártársunk. Tis[illegible]tettel k[illegible] hát mindazokat akik a városunk fa[illegible] jövő tornászokat elszállásolni óhajtják, hogy ezen szándékukat alulirott elnökségnél minél előbb bejelenteni sziveskedjenek. Hiszszük, hogy Arad szab. kir. város közönsége régi hiréhez méltó magyar vendegszeretettel fogadja hazafias ünnepély alkalmából körébe érkező vendégtornászokat, kik egy szép ügynek, a magyar nemzeti tornászatnak bajnokai gyanánt lépnek sikra. Kelt Aradon, 1888. évi aug. hó 29-én Robitsek Agoston dr. egyleti elnök, Sallai Béla dr., albizottsági elnök.

— **Az aradi szinügyi bizottság** tegnap délelőtt fél 12 órakor Fábián László főispán elnöklete alatt ülést tartott, melyen jelen voltak: Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester, Institoris Kálmán, Urbányi János, Rozsnyay Mátyás, Hász Sándor, Parecz István, Szontagh Gyula, Schuszter Illés dr. bizottsági tagok, Varjassy Lajos jegyző és Mosonyi Károly szinigazgató. Az ülés megnyitása után Salacz polgármester bejelentette a bizottságnak, hogy Mosonyi szinigazgató a sziniengedélyt megkapta s azt bemutatta. Felolvasta ezután a szinigazgató által bemutatott társulati névsort, melyet lapunk tegnapi számában egész terjedelmében hoztunk. A bizottság ezek tudomásul vétele után néhány apróbb jelentőségü folyó ügyet intézett el. Özvegy F[illegible] nek, ki hosszabb idő óta betegen [illegible] Aradon 30 frt segély utalványoztatott és szinháznál szükségessé vált több rendbeli apró javitásokat rendelt eszközöltetni a bizottság.

— **Kinevezés.** Az aradmegyei közkórháznál Peremi Dezső dr. távozásával üresedésbe jött másodorvosi állásra Fábián László főispán Löwinger Miksa dr. miskolczi fiatal orvost nevezte ki.

— Az országos tornaünnepélyt rendező albizottság nevében Sallai Béla dr. és Nagy Sándor tegnap tisztelgtek Ormos Péter aradmegye alispánjánál s felkérték, hogy az ünnepély alkalmával az egyik diszelnöki állást fogadja el. Az alispán ur készségesen elfogadta a diszelnökséget s biztositotta a küldöttséget az országos ünnepek iránti jóakaratáról.

— **Eljegyzés.** Fischer Mariska kisasszonyt, Fischer Miklós aradi kir. törvényszéki biró szép és müvelt leányát eljegyezte ifj. Frigyér Imre kapriorai kir. körjegyző.

— **Hamis esküt miatt el[illegible] uzsorás.** Florescu György ismert ar[illegible] uzsorást hamis esküt büntette miatt tegnap[illegible] itélte el az aradi kir. törvényszék 6 hónap[illegible] börtönre és 50 frt pénzbirságra, mert egy Szelle[illegible] József ügyvéd által képviselt perben Szabó József épitőmester ellen 2000 drb téglát letagadott, s e[illegible] a perben az esküt is letette. A tegnapi végtárgyaláson Florescu Györgyöt ismét Szelle[illegible] József ügyvéd képviselte.

— **Érdekes végtárgyalás.** folyt [illegible] szombaton az aradi kir. törvényszék előtt [illegible] Jankó (Jankovics) János Szelle[illegible] József ügyvéd irodájában [illegible] kalmazva volt irnok, még 1885-ben egy e[illegible] halt ember nevében egy ingatlanság fel[illegible] szerződést kötött. A szerződést a telekkönyvi hivatalban egy általa készitett kérvénynyel be is nyujtotta, s a telekkönyv az átiratot ez alapon foganatositotta is, de a mint az erről szóló végzést kézbesités végett Szemlak községének kiküldték, a községi elöljáróság rájött, hogy az illető már egy évvel előbb meghalt. Jankó János erre magánokirat hamisitás büntette és zugirászati kihágás miatt (mert a szerződésért 10 frtot vett) vád alá helyeztetett. A szombati végtárgyaláson a biróság az első vádat elejtette azért, mert jogsérelem senkire sem háramlott, a második vádat pedig azért nem látta bebizonyitottnak, mert Jankó a zugirászatot nem üzletszerűen folytatta. Az ügy most fellebbezés alatt áll. A végtárgyaláson Jankót mint

---

Helena nem felelt, de Cazalette látta, mint rázkódik össze.

— Szegény gyermekem — mondá annyi gyöngédséggel, a mennyi csak tekintetétől és hangjától kitelt, — ismerem titkát, tudom mi történt ezelőtt egy fél évvel Hallingfordban. Akkor az isten erőt adott önnek, hogy a kisértésnek ellentálljon. Most ujólag és még keményebben teszik próbára, de ön bátor és le fogja küzdeni. Önnek kötelezettségei vannak anyja, nővére és saját maga iránt, de mindenek előtt az egyházzal szemben.

Helena halkan felkiáltott és felegyenesedve állott Cazalette előtt. Szavai megrázkódtatták egész lényét, ijedtség és undor fogta el.

— Ön nagy vagyon örökösnője, — folytatá Cazalette ugyanazon szelid, kérő hangon, — egy birtok, a mit nincs joga egy protestánssal való házasság által megvonni az egyháztól. Nővérére nézve nem döntő ez a dolog, ő lanyha a vallásban, élete hajótörést szenvedett és a játék szenvedélye szive mélyéig hatott. Egyedüli reménye a megváltáshoz szerelemben rejlik. Hagyja őt élvezni az annyira várt boldogságot és bizza istenre, hogy ezt áldására vagy kárhozatára fordítsa.

Cazalette hangja akadozott az indulattól, és hangjában oly keserüség, sőt gonoszság rejlett, melytől Helena összeborzadt. Eddig elrejtett énje, most teljesen kitárult a fiatal leány előtt; a ki hátrálva, ijedten nézte a férfit. Ez pedig a távolba tekintett; szemei áthatlannak látszottak és finom, szenthez hasonló profilja elmosta a benyomást, mit szavai öntudatlanul idéztek elő.

Rövid szünet után Cazalette folytatá:

— Nem szeretném, hogy ön egy fiatal embert válasszon a ki öntől azt kivánná, a mit nem adhatna meg neki. Ön szeretett egyszer, a hogy az asszonyok szokták mondani, azonban most már talán elaludt önben a szenvedély. De ön még nagyon fiatal és a szerelemben különféle fokok vannak. Helena, önnek nincs szüksége szenvedélyre, hogy boldog legyen, hanem mély vonzalomra, összhang az izlésben és érdekekben, egy hitre, mely talán még szilárdabb az önénél, egy szivre, a kivel minden bánatát, minden örömét, minden nehézséget és minden győzelmet birhat, hü odaadásra és őszinte rokonszenvre a mire támaszkodhatna, a mig az élet . . . (Folytatása következik.)

Szelle József ügyvéd helyettese Hamvas Károly dr. védte.

— **Halálos szerencsétlenség.** Csik Márton vasuti kocsitoló munkás tegnap délelőtt 10 óra tájon az aradi pályaudvarban tolatás közben két ütköző közé került s saját vigyázatlansága folytán oly jelentékeny sérüléseket szenvedett, hogy még a délelőtt folyamán, midőn a közkórházba szállították — utközben — meghalt. Ez ügyben a vizsgálat megindittatott.

— **Esküdtek 1889 re.** Ezennel közhirré tétetik: miszerint az 1889. évre esküdtszéki képességgel birók névjegyzéke 1888. évi augusztus hó 29-től 31-ig a városház tanácstermében közszemlére kitétetik. Ezen határidő alatt mindenkinek jogában áll a névjegyzéket megtekinteni s ez ellen, vagy azért mert belőle kimaradtak olyanok, kik törvényszabta képességgel birnak, vagy azért, mert abba olyanok vétettek fel, kiknek törvényes képessége hiányzik, panaszt emelni, a ezen panaszt a tekintetes törvényhatósági bizottság [illegible]/263 1888. számu határozatával kiküldött, folyvást együtt ülő bizottsághoz benyujtani. Arad, 1888. augusztus hó 27. Salacz, kir. tanácsos, polgármester.

— **Mozgalmas** élet uralkodik ismét a lyceum környékén tegnap óta. Tegnap kezdődtek meg ugyanis a beiratkozások az uj tanévre, mi ismét élénkséget hozott a két hónapig csendesen, elhagyatottan állt épületben. Idekről is szállingóznak már be a diákok, hogy előkészitsék magukat az uj tanévre. A legjobban örvendenek ennek a szerencsének a könyvkereskedők, a kiknek most az évi nagyvásárjuk. A beiratkozások 1-ig tartanak s szeptember 1-én kezdődnek meg ugy a gymnáziumban, mint a reáliskolában az előadások.

— **Aradváros ipariskolai bizottságától** a következő hirdetést kaptuk: Az Arad sz. kir. városi **alsófoku ipariskolában a tanulók beiratása** f. évi szeptember 2-ikán vasárnap, szeptember 8-ikán szombaton, szeptember 9-én vasárnap mindenkor délelőtt 9 órától 12 óráig, továbbá szeptember 4-én és szeptember 7-én mindenkor esti 5 órától 7 óráig fog a **temlom-utczai iskola földszinti rajztermében** eszközöltetni. Felhivatnak ennélfogva az Arad sz. kir. város területén lakó összes iparos mesterek, kik tanonczokat tartanak, hogy tanonczaikat a legutolsó évi ipariskolai bizonyitványuval, ujon felvett tanonczaikat pedig az ipartestületnél nyert szerződés vagy felvételi jegyével a mondott napokon és órákban annál is inkább beirassák, mert az 1884-ik XVII. t.-cz. 157-dik §-ának a) pontja értelmében azon mesterek, kik tanonczaik iskolába való beiratását elmulasztják, szigoru birságbüntetésnek teszik ki magokat. Tandij fejében a beiratáskor 1 frt 10 kr. fizetendő s ezt minden tanoncz köteles megfizetni. — A tandij lefizetése nélkül beirás nem eszközöltetik. A rendes oktatás az ipariskola összes osztályaiban szeptember 14-ikén kezdetét veszi. Arad, 1888. aug. 28. Arad sz. kir. város ipariskolai bizottsága.

— **Letört virág.** Barátunk [illegible] egyi körjegyzőt — mint részvéttel értjük — gyász eset érte 5 éves kis fia [illegible]-én történt elhunytával. A család a részesetről következő jelentést adta ki: Balás Gábor, körjegyző a saját, valamint neje szül. Szathmáry Irén, ugy gyermekei Irénke és Gábriska, továbbá számos rokonai nevében is a bánattól sulyosan megtört szivvel tudatja, a hőnszeretett gyermek, testvérke, illetve rokonuk Béluskának, f. évi augusztus hó 27-én, hajnali 3½ órakor, alig pár napi szenvedés után, élte 5-ik évében, az angyalok közé történt elköltöztét. A drága kis halott földi maradványai e hó 28-án helyeztettek a helybeli róm. kath. közsirkertben örök nyugalomra. Béke lengjen poraid felett Luczikánk! Nagy-Halmágy, 1888. augusztus 28.

— **Vidéki szinészet.** M.-Kovácsházán a folyton nagyobb partolásnak örvendő Nagy Pauli szintársulata f. hó 25-én az igazgatónő jutalomjátékául Csiki Gergely „Vasember" cimü darabját adta elő meglehetős jó előadásban, [illegible] tekintve a szinpad kicsinységét s a világitás fogyatékosságát, valóban szórakozva volt az egész közönség. Nagy Szentgáli Edit szerepét adta érzéstelen, igen silányosan győzte le ama részlakik, hol az érzések tetőfokán a tragikus dorcsat hangulatteljes s értelmes előadás mellett kiemelni. Szóval ez estén semmi [illegible] bármely vidéki szinpad diszére válna alakitása. Báró Jenőt Szathmáry Károlyné személyesitette nyugodtan és megfelelően töltötte be ezen épp otthon neki való szerepet. A vasembert Balogh János adta s leszámitva hangi [illegible] rekedtségét, jól megállta helyet. A Gróf Tóth Jenő szokott ügyes minőt alakitotta s a költő intencióját nagyszerűen, szépen érvényre emelte. — Andort látta [illegible] s ő i személyesité s igen ügyesen Assisi [illegible] mindazon nehézségeket, melyek [illegible] ezen szerepet teszik kimagaslóvá. [illegible] nemcsak a helybeliek és közeli [illegible] szivétele, hanem még távolabbról is [illegible] intelligencia jelenlétében szép jövő[illegible] folyt le s igy részesült a kedvezőtlen igazgatóné méltó elismerésben.

— **Az aradi első hadastyán egylet** [illegible]ember 2-án délután 3 órakor az uj vá[illegible] öldszinti kistermében rendkivüli közgyűlést, melyre az egyleti tagok tisztelettel meghivatnak. Tárgysorozat: 1. A szabályok előterjesztése, az egylet által [illegible]ott s a nagymélt. m. kir. belügymi[illegible]um 38812—1888. VII. szám alatti [illegible]l jóváhagyott alapszabályok életbe [illegible]e iránt. 2. Az általános tisztujitás jel[illegible]. 3. Inditványok esetleg felszólalások tárgyalása. Arad, 1888. augusztus [illegible] Szárry Béla elnök, P[illegible]skaás, [illegible]

— **Esküvő.** Diszes esküvő volt tegnap 9 órakor az aradi izr. imaházban. [illegible]er Sándor nagyszerindi körorvos vezette [illegible]tárhoz Ranschburg Ilona urhölgyet, Ranschburg Mór aradi bornagykereskedő kedves leányát.

— **Iskolai értesités. Az aradi ág. hitv. ev. iskolában a beiratások aug. 29—szept. 1-ig tartatnak. A tanév megnyitása szept. 3-án történik.** — Helybeli ág. hitv. ev. növendékek 3—3 frtot, vidékiek és más felekezetbeliek 4—4 frtot tartoznak félévenként fizetni. A 7 évet betöltött gyermekek az „ujra oltási bizonyitványt" tartoznak bemutatni. Az egyházi elöljáróság.

— **A budapesti nemzeti tornagyletnek** következő tagjai vesznek részt az országos tornaünnepélyben: Hegedüs Sándor az országos tornaszövetség elnöke, országos képviselő, Bernáth Béla, Hunyadi János, König Géza, Fiedler Jenő, Bokelberg Ede, Kuglei János, Deutschländer Nándor, Székely Géza, Goldmann Sándor, Spitzer József, Weitzenfeld Gusztáv 'Stern Alfréd, Róthy Menotti, Totis Lajos, Stern Adolf, Kell Hugó, Vetsey István dr., Keresztessy Sándor, Maurer Rezső, Kampis Lajos, Szedlacsek Lajos, Porzsolt Gyula, Szilágyi F. Lajos, Kramer Henrik, Schön Lipót, Bilek Károly, Beznauer Izidor, Geitner Zsigmond, Altschul Lajos, Bérczy Sándor, Braun Emil, Kanitz Jakab, Varga Jenő, Mátlyus Arisztid dr., Körber Ferencz, Temesváry István, Kriszhaber Leó, Oberoly János, Kereszty István, Balogh Bódog, Kun Gyula, Tarnok Károly, Mauzer János, Zeiller Kálmán, Vermes Lajos, Héder Sándor, Horn Emil, Szuk Géza, Leitner Zsigmond, Lázár Pál, Szalagyi Aurél dr., Schlesinger Marczell, összesen 54. Kaposvárról Beksits Ignácz főgymn. tanár, Szarvasról Oláh Miklós tornatanár jelentkezett. Az eddigi jelentkezettek összes száma 124.

— **A szegény iskolás gyermekek** szülői valósággal ostromolják a kapitányi hivatalt a tandijelengedés és mérsékléshez szükséges bizonyitványokért. Tegnapig már 650 ilyen bizonyitvány állittatott ki.

— **Teljes ellátást kaphat** két középiskolai tanuló egy a lyczeum közelében (Eötvös-utcza 1. szám alatt) lakó intelligens családnál, hol minden tekintetben megfelelő felügyeletben részesülnek. Bővebb felvilágositást ad lapunk szerkesztősége és kiadóhivatala.

HAZÁNK és a FŐVÁROS.

— **Mennyi adót fizet Tisza Kálmán?** Lángvérü szélbaliak és penészedni induló habarékok szomoruságára irjuk e sorokat, publikálván, hogy minő tenger adót fizet Tisza Kálmán, a kit a sima agyelővel megáldottak annyit átkoznak. Nagyváradon ugyanis, a legtöbb adót Schlauch Lőrincz püspök fizeti. Utána Bai Nándor következik. A biharmegyei virilisek között — az e hó 25-én összeállitott névjegyzék szerint — Pável Mihály, gör. kath. püspök az első, a ki 16.038 frt 98 krt fizet. Utána jön Tisza Kálmán miniszterelnök, aki 8678 frt 22 krt fizet. Az idén törültettek a névsorból József főherczeg, Zichy Ferencz és Edmund grófok, Tisza Lajos gróf stb.

— **Andrássy Gyula gróf** — mint az „Orsz. Ért."-nek Kolozsvárról teljesen megbizható forrásból távirják — teljesen jobban van és már elhagyta az ágyat. Köblös Gábor dr. egyetemi tanársegéd, kit Andrássy gr. betegségének rosszabbra fordultával Dobrina hivtak, visszaérkezett. A grófot ágyában találta, de már ekkor jobban érezte magát. A grófnak, nem mint irták, vesebaja, hanem ennél sokkal ártatlanabb hurutja van. — A grófi család tagjai, mint kolozsvári lapok irják, már hetek óta együtt vannak Dobrinban, s igy az sem való, hogy Andrássy Gyula gr. betegsége miatt gyültek össze. A legutóbbi vasárnapon kisebb vadásztársaság is volt együtt, és pedig jelen voltak: Bethlen Géza gr. főispán, Jósika Andor br. nagybirtokos, Sándor János főispáni titkár. Andrássy Gyula gróf is részt vett a vadászaton s csak szerdán lett rosszul, de baja lényegtelen.

— **A román királyi pár utja.** Brassóból távirják. A román királyi pár héttőn délután külön vonattal ideérkezett, s a mozdonycsere után tovább utazott Predeál felé, hol tüntetőleg fogadtattak Predeálból a királyi pár külön udvari vonattal Sinaiába utazott, hová reggel 300 brassói rándult ki.

— **A 102 éves tudós.** Chevreuil, a hires franczia tudós, jövő kedden tölti be a 102-ik évét. Ebből az alkalomból a párizsi tanulók ünnepet terveztek tiszteletére s egy küldöttség készült neki születésnapján átadni a franczia fiatalság szerencsekivánatait. A fiatalságnak ez utóbbi terve meghiusult. Chevreuil nincs olyan egészségben, hogy a küldöttséget elfogadhassa. Allapota nem aggasztó ugyan, de mégis kénytelen a nap legnagyobb részét ágyban tölteni s csak két órai sétakocsizást tesz naponta zárt hintóban. Nagy gyöngesége miatt a tavékeny aggastyán már több mint három hónapja nem vehet részt az akadémia ülésein, melyeknek tudvalevőleg mindig ő volt a leghivebb látógatója. A születésnapi tisztelgőket Chevréuil fogja fogadni, s csak legbizalmasabb embereit eresztik be az agg tudóshoz.

— **Rövid hirek.** Turán nagy közönség részvétele mellett leplezték le a szabadságharczban elesett honvédek emlékét: Homonay elnök, Pásztkár István és Szegedi Albert jegyzők mondtak beszédet, a dalárda énekelt; diszebéd és tánczmulatság fejezték be az ünnepélyt. — Békés városa 300,000 frtos kölcsönt vesz föl a pesti magyar kereskedelmi banknál, részint védgátak épitésére, részint régibb adósságok konvertálására. — Vésztőn özv. Tóth Jánosné házőrző kutyája megmarta a háziasszony fiát s még három gyermeket; pár nap mulva két gyermek, köztök Tóthné fia, viziszony áldozata lett. — Nemes-Oroszibán a mult heti bucsunál verekedés támadt s a közbelépett csendőrök egy embert agyonlőttek.

NAGYVILÁG.

— **Az orosz czárné Bécsben.** Mária Feodorowna orosz czárné, Miklós Alexandrovits nagyherczeg trónörökössel és Xenia nagyherczegnővel s nagy kisérlettel gmundeni utjában hétfőn Bécsbe érkezett. A szőnyegekkel feldiszitett pályaudvaron jóval a vonat megérkezte előtt künn voltak: Cantacuzéne herczeg, orosz nagykövetségi tanácsos, Zujev katonai attaché nejével Knutn gróf dán követ, Rauscher helyettes rendőrfőnök. Zárt udvari kocsiban ¾10 órakor érkezett meg Rudolf trónörökös és Stefánia trónörökösné, Rosenberg gróf őrnagy szárnysegéd és Choek grófné udvarhölgye kiséretében. A trónörökös orosz ezredének, a Sevsky gyalogezrednek egyenruháját viselte, az Andrásrendjel szalagjával. A trónörökösné világos selyemruhát viselt fehér és piros petytyekkel, fehér zárt kalapocskát, strucztollal diszitve. A trónörökospár a vonat megérkeztéig az udvari várótemben tartózkodott. 9 óra 52 perczkor robogott be a hét salon- és egy málhakocsiból álló, két mozdonyos különvonat. Mikor az megállott, az orosz trónörökös az 5. számu uhlánus-ezred ezredesi egyenruhájában, a Szt.-Istvánrend szalagjával kilépett a harmadik szalonkocsiból, a trónörökös párhoz sietett s előbb öleléssel és csókkal üdvözölte a trónörököst, azután kezet csókolt a trónörökösnőnek. Ezután a trónörökös-pár az orosz trónörökös kisérletében a szalonkocsiba lépett, a czarevne a Xenia nagyherczegnő üdvözlésére. A czárné, ki magas látogatóit a háloterem bejáratánál várta, bevezette a trónörökös-párt a szomszéd szalonkocsiba, hol egy negyedóránál tovább társalogtak. Valamivel ¼11 előtt a legmagasabb uraságok elbucsuztak és 10 óra 15 perczkor tovább ment a vonat, mely Gmundenbe esti 6 és 7 óra között érkezett meg. Mikor a vonat a csarnokból elindult, a czarevna a kocsi nyilt ablakából bucsuköszöntést integetett a trónörökös pár felé.

— **Rövid hirek.** Berlinben könyvészeti lapok már hirdetik mint sajtó alatt levő munkát Mackenzie válaszát a német orvosok támadására; a könyv, mint hirlik, Frigyes császár naplójegyzeteiből is fog részleteket közölni — Az orosz udvari szinészek rendeletet kaptak, hogy ezentul egyenruhát tartoznak viselni, mint az udvari zenészek, a szinészeknek nagyon nem tetszik ez a dolog s erőlködnek, hogy elháritsák magaktól az uniformist. — Barnum ajánlatot tett a sandomingói kormánynak, ergedje át neki Kolumbus Kristóf ott nyugvó hamvait mutogatás végett, fizet érte 100000 frankot s a bevétel felét; azzal utasitották vissza, hogy minden néger pirulni volna kénytelen, ha a kormány ilyen javaslatot elfogadna. — A legnagyobb elefánt agyar, melyet eddig ismernek, nemrég került a londoni zoologiai társulat tulajdonába; hossza tizedfél láb, sulya 184 font.

Szerkesztői üzenet.

— „Kádár Eszter." Nem közölhető. Különben is a nepies rajzoknak és novelláknak nem igen szokott lapunk közönsége örvendeni.

Közgazdaság.

Egy uj piacz borainkért.

A bombay-i osztrák-magyar főkonzulnak az indiai borüzletre vonatkozólag tett jelentését oly czélból közöljük, hogy bortermelőinket és borkereskedőinket megismertessük egy fontos piaczczal és annak jogszokásaival. A rendkivül érdekes és tanulságos jelentés igy hangzik.

Az Indiába való berkiviteli üzlet tárgyában mindinkább sürübben érkező kérdezősködések arra engednek következtetni, hogy otthon homolyan kezdenek az angolok által elfoglalt Indiába való borkivitel kérdésével foglalkozni és azt egy ujabb borkiviteli piacznak tekinteni.

Hogy tehát az érdekelt körök lehetőleg tájékozva legyenek arról, hogy az itteni borüzlet, hogy és miként lesz folytatva s hogy mi kilátásaik vannak azoknak, kik esetleg egy ilyen üzletet létre hozni vagy abban résztvenni kivánnak, a következőket óhajtanám figyelmükbe ajánlani.

Az Indiában élő összes európaiak száma körülbelül 150,000; ezeken kivül van ott még 60,000 angol katona, 220 millói hindu, 65 millió mohamedánus és 60,000 parsiko.

A hinduk nem isznak bort, hanem csak az általuk készitett arakot, toddyt s egyéb importált szeszféléket, ugymint brandyt whyskyit és rumot, a mint azt vagyoni helyzettük megengedi és a mint az vallási tekintetbeni leszármazásukkal megegyeztethető, mert a szeszes italok élvezete általánosságban a hinduknak ép ugy meg van tiltva, min a mohamedánoknak.

A mohamedánok nagy része cognacot, rumot, arakot és toddyit iszik ugyan, de azért a bort sem vetik meg, ha ilyennel megkináltatnak, pénzért azonban olyant soha sem vásárolnak.

Az angol katonaság kizárólag csak itt gyártott rossz minőségü sörrel lesz ellátva és azon kivül importált rumot is kap.

Mint fogyasztók tehát csak az itt élő europaiak, az angol tisztek és a parsikok vagyonosabb osztálya jöhet tekintetbe, melyek mind összevéve 200,000 embert számlálhatnak.

India összes bor- és szeszbevitelét következő táblázat tünteti ki:

rupia (= 92·2 kr. osztr. ért.)	1883-ban	1884-ben
Pezsgő borok	1.307.599	1 423 569
Vörös „	734,801	869,692
Port „	454,202	443,877
Xeresi „	481,108	497 [illegible]
Fehér borok és likőrök	668.000	787 797
Összesen:	3.345 705	4.912,668
Ebből esik Ausztria-Magy.	9 143	16,117

	1885-ben	1886-ban	1887-ben.
Pezsgő borok	1 042 749	1.033,612	1.075.566
Vörös „	813,507	725,718	696 005
Port „	439 629	502,832	496.137
Xeresi „	424,353	400,386	417,705
Fehér borok és likőrök	640 466	608 678	645.794
Összesen:	3.360 698	3.271,220	3.331,207
Ebből esik Ausztria-Magyarországra	11,925	16,110	19,065

Egyéb szeszes italokból a legutóbbi 5 év alatt a következő mennyiségek lettek Indiába szállitva és pedig:

1883-ban	7.208,730	Rupia —96·2 kr osztr. értékben.
1884-ben	7.112,609	
1885-ben	6.833,940	
1886-ban	7.274,560	
1887-ben	7.707,060	

Ez adatokból látható, hogy a borfogyasztás a legutóbbi 5 év alatt 530,000 rupiával kevesebb lett; ellenben a szeszes italok bevételi hasonló időszak alatt majdnem egy fél millió rupiával emelkedett. De azt is bizonyitják még ez adatok, hogy Indiában 1 palaczk bornak elfogyasztása arányban áll 3 palaczk pálinkának elfogyasztásával.

Ez utóbbinak a felemlitése csak azért történik, hogy kimutatható legyen az, hogy az itt tartózkodó európaiak inkább isznak pálinkát, mint bort, mert előbbi olcsóbb és több vizet is képes felvenni.

Ha pedig az Indiában való borkereskedelem eszméjével komolyan foglalkozni kivánunk, mindenekelőtt szem előtt kell tartanunk azt, hogy e czikk fogyasztása csak lassankint lenne fokozható, s hogy az osztrák-magyar borok behozatala csak franczia borok rovására történhetnék meg. Hogy pedig ez elérhető legyen, sok áldozatkészségre, kitartásra és erélyességre van szükség, valamint felette nagy megbizhatóság is kivántatik meg.

Az angol tudvalevőleg egészen a kihágásig konzervativ természetü ember és ezért, ha őt a magyar borok vagy egyéb még előtte ismeretlen szeszes italnak megizlelésére akarnánk rábirni, első sorban is fő gondunkat arra kellene irányitanunk, hogy az lehetőleg kényelmesen, az ő szájaize szerint rendeztessék be.

Itt a borfogyasztó közönség csak olyan erős borokat óhajt, melyek nem édesek, de mindamellett még sem túlságosan savanykásak és mégis meglehetős mennyiségü vizet is elbirnak. Többnyire csak olyan középminőségü borok lesznek fogyasztva, melyek itt 12—18 rupiáért tuczatonkint már haszonnal elárusithatók. Finomabb minőségü borok ez idő szerint még nem örvendenek kelendőségnek.

Nem lényegtelen körülmény továbbá az sem, hogy a bevezetendő boroknak olyan neveik legyenek, melyek könnyen megmaradnak az ember emlékében, mert az angol sokkal kényelmesebb, semhogy magának több szótagból álló szót emlékében megtartson. Magyar szót olvasni pedig egyáltalán nem bir, annál kevésbé képes azt kiejteni. Czélszerű lenne tehát a palaczkokra alkalmazandó czimlapokat a következő felirással ellátni, ugymint:

Hungarian Claret	Hungarian Hock
Rövid név.	Rövid név.
Származási hely.	Származási hely.
A kiviteli czég neve.	A kiviteli czég neve.

Blaretnek nevezik itt szokás szerint a vörös, Hocknak a fehér bort.

Fődolog, hogy az itteni fogyasztóközönség a bor vegyészetileg „Hungarian Claret" vagy „Hungarian Hock" megszokja.

Különösen szükségesnek látom felemliteni, hogy eddig ugy kereskedők, mint magánosok által palaczkokban és hordókban behozott magyar-osztrák, isztriai vagy dalmát borok az itteni éghajlati viszonyokat jól elviselik s különösen a magyar vörös borok, sőt még nem egészen sötét szinűek is, hosszabb ideig történendő raktáron tartás által s tetemesen javulnak, erősebbek lesznek itt igy szivesen vevőre akadnak.

Minthogy továbbá Indiában a pinczék nem ismertesek, különös suly fektetendő arra, hogy ide csak egészen palaczkérett borok küldessenek, a felhasználandó parafadugaszok pedig legfinomabb minőségüek legyenek. Az elszállitás, illetőleg a tengeri ut csak október hó és április hó elseje közötti időszakban történjék, mert különben a borok könnyen kárt szenvedhetnének.

A boroknak forgalomba hozatala rendesen ládákban és pedig a fél palaczkokból két tuczatonkint, egész palaczkokból pedig egy tuczatonkint történik meg.

Hogy a borszállitmányok a megdézsmálástól — a mi többnyire a vasuti raktárakban esik meg — lehetőleg biztositva legyenek, a ládák kivülről sodronnyal lesznek átkötve és plombirozva.

A hordókban történendő szállitásoknál szükséges, hogy a boros hordó egy burkohordóba csomagoltassék, hogy ez által a boros hordó megfuratásának eleje vétessék.

A borárak mindig shilling vagy frank szerint és ugy számitandók ki, hogy azokba a Triesztig, esetleg Bombayig való szállitási költségek bentoglaltassanak.

Borok Indiában szilárd számlára csak ritka esetekben vásároltatnak, leginkább azoknak csak biztományba adása van itt elterjedve, mely czélra az ismertebb beviteli kereskedőczégek, mint: Treacher et Co. Sd. Cusler Palmar et Co. Volkart Brothers Bombayban Phillips et Co., Ertmathousen et Co. Kalkuttában, R. J. Heiligers et Co. es W. J. Eales Madrasban, vagy pedig más megbizható czégek vagy ügynökök, mint itt Schwer Hugó nevü ügynök is ajánlandók.

Minthogy végre is több magyar van megtelepedve s ezek közül többen nagy hajlandósággal birnak a borüzlet gyakorlására és ezenfelül ehhez megkivánt elegendő biztositékot is képesek nyujtani, talán kisérletet tehetnének a monarchia legelőkelőbb borkiviteli kereskedői arra nézve, hogy itt egy „Austro-Hungarian Wiene Import Co." czége alatt egy borsáruházat létesitenének és az itt levő magyarok közül egy arra alkalmas egyénnek az üzlet vezetését átadnák, s ha esetleg az üzlet életképességgel birna, üzleteket létesiteni, mi által az üzlet költségei tetemesen csökkennének.

Szükséges lenne továbbá minden ismertebb klubba katonaszti étkezési helyiségbe bormintákat dijtalanul küldeni és még a hirdetési dijaktól sem volna szabad tartózkodni, mert itt reklám nélkül üzletet csinálni nem lehet.

Mindenesetre czélszerű és fődolog lenne egy kis konzorczium ot létrehozni, mely elengedő tőkével birna arra nézve, hogy az egyszer czélbavett üzletet folytathassa és nem esne kétségbe, ha a várt eredmény mindjárt kezdetben nem is mutatkozik.

Ha pedig a boroknak bizományba adása czéloztatnék, akkor itt a következő kereskedelmi szokások mérvadók.

A fizetés a létrejött egyezség szerinti időben, rendesen 1 havi lejáratu és londoni vagy párisi első rangu pénzintézetekre kiállitott utalványokkal történik a napi árfolyam szerint.

Az a kereskedőczég, mely borokat bizományba vesz, az előforduló töréssel, rossz csomagolás következményeivel s több effélével nem terhelhető. A küldő a szállitmányt terhelő összes kiadásokat tartozik viselni. Az alárusitási jutalék pedig a megegyezéshez kepest 7— 10%-tól tesz ki.

Szilárd számlákra történendő megrendeléseknél a számla kifizetésre a szállitási okmányoknak a megbizott által történendő kézhez szolgáltatása alkalmával történik meg.

Végül felemlitendő még, hogy itt az a szokás uralkodik, hogy minden tartományra esetleg egész Indiára nézve csak egy bizonyos képviselő lesz kinevezve, mert később rendesen ennek magának kell viselni a birlapokban való hirdetések költségeit, de ez azt csak akkor teszi és teheti meg, ha biztos arról, hogy az ennek folytán elérendő eredmény gyümölcseit is ő maga fogja élvezni.

Végül a bombayi osztrák-magyar főkonzul az ügyletek megkötésénél követett kereskedelmi szokásokról a következőket jelenti:

A Bombayban előforduló szédelgési esetek alkalmából kereskedőink figyelmeztetnek, hogy Indiában a hitelezést egy jó hirnevü czég sem veszi igénybe.

Az ügyletek az angol-, franczia- és németországi ügyvivőkkel akként köttetnek, hogy a gyáros vagy kereskedő az elküldött áruról szóló szállitólevelet a megrendelő nevére kiállitott váltóval egy a megrendelő lakhelyén levő valamely bankintézetnek küldi. A bank a váltót bemutatja és a szállitási okmányokat csakis a váltó értékének kifizetése után szolgáltatja ki. E közvetitésért egy negyed százalékot számit fel. Indiára nézve a párisi „Comtoir d' Escompte" bombayi fiókja ajánltatik.

Az esetben, ha a váltó be nem váltatik, az áru az elküldőnek rendelkezésére bocsáttatik s az vagy árverés utján eladható, vagy pedig más módon rendelkezhet iránta az elküldő.

Miután tekintet nélkül arra, vajon a megrendelés közvetlenül a kereskedő vagy ügynök által történik, a fentebbi eljárás követtetik, az elküldő legrosszabb esetben néhány százalékot veszithet, sohasem azonban az egész összeget; ezenkivül a legrövidebb idő alatt lehetőleg csekély kamatveszteség mellett jut pénzéhez.

Vegyes közlemények.

— **Szesz-üzlet.** —

(Augusztus 25.)

(B.) Szesz. Jobb kereslet folytán az üzlet a mult héten megszilárdult, és az árak emelkedtek, készletek hiányoztak. Készáru nagyban 29 kicsinyben 29.50, hordó nélkül per 100 liter %.

— **Budapesti gabnatőzsde.** —

(Augusztus 25.)

Ajánlat csekély szükségből üzlet pang, sokkal olcsóbb. Forgalom 12,000 mm. őszi zab 5·44—45. Tavaszi buza 8·58—59. őszi buza 7·77—78. őszi zab 5·85—86, kukoricza julius augusztus 6·05—08. kukoricza 1889. évre 5.45—47.

Hivatalos árfolyam.

a budapesti áru- és érték tőzsdén 1888. évi augusztus hó 25-én.

Magyar aranyjáradék 4. sz.	101.40
magyar papirjáradék 5,	91.50
magyar vasuti kölcsön	149.50
magyar keleti vasuti államkötvény 1 kib.	98.50
magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	—.—
magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	114.—
magyar földtehermentesitési kötvény	104.50
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	104. —
magyar földtehermentesitési kötv. záradék	104.50
Temes-bánáti földtehermentesi kötvény	104.—
Temes-bánáti földtehermentesi kötv. zár.	104.—
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	99.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	129.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	125.50
Osztrák járadék papirban	82 —
Osztrák járadék ezüstben	82.75
Osztrák járadék aranyban	111.50
Osztrák hitelintézeti részvény	312.—
1860-iki osztrák államsorsjegy	139.50
Osztrák-magyar bankrészvény	868.—
Magyar hitelbankrészvény	305.50
Cs. és ki. arany	5.85
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.78
Német birdalmi márka	60.30
London	123.50
20 markos arany	12.08

Közlekedés.

A vonat

	ind.	Aradról	érk.	Aradra
Csabai vegyesvonat	regg.	6.20	este	7.—
Budapesti személyvonat	d. u.	12.31	regg.	5.45
„ „	este	9.17	d. u.	4.10
Erdélyi vegyesvonat	d. u.	4.30	d. e.	8.42
„ vegyesvonat Radna-Lippáig	d. u.	2.17	d. e.	7.38
„ személyvonat	regg.	6.—	d. e.	11.19
Temesvári vegyesvonat	regg.	6.05	d. e.	9 27
„ „	d. u.	5·48	éste	8.14
Borossebesi vonat	regg.	6.30	regg.	8.36
„ „	d. u.	4.40	este	6.07
Szegedi gyorsvonat	regg.	7.—	regg.	8.14
„ személyvonat	regg.	4.40	este	8.50
„ „	d. u.	3.17	d. u.	7.50

Felelős szerkesztő:
HINDY ÁRPÁD.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Augusztus 27-én.

	Pénz	Áru
M. kir. aranyj. adóment. 4%	102 10	102 40
„ „ papirjáradék adóment. 5%	90 —	90 30
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fc.) 5%	151 25	152 50
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	150 50	151 —
M. 1869. kcl. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	97 50	98 50
M. 1873. kcl. ár. v. szb. (els.) adóment. 5%	126 50	126 50
M. 1876. kcl. aranyban (els.) adóment. 5%	115 —	115 60
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	129 50	139 50
„ „ „ 50 frt drbja	129 50	130 50
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	124 30	125 50
M. k. földtm. kötvények 5%	105 —	106 —
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105 —	106 —
M. k. földtm. kötvények temesi 5%	105 —	106 —
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105 —	106 —
M. k. földtm. kötvények horváth-orsz. 5%	104 —	— —
M. k. földtm. kötvények erdélyi 5%	104 25	105 —
„ „ „ erdélyi jelz. urb. vk. (100 frt 5%	98 50	99 —
Szőlőidézsmavált. kötv. (100 frt) 5%	99 —	100 —
Pest vár. kölcsöne 1870. évből 6%	106 —	107 —
„ „ „ 1871. évből 6%	107 25	109 —
Budapest főv. 1880. kölcsöne 6%	100 75	101 50
Budapesti bankegyes. részvényt.	100 —	100 50
Magy. ált. hitelbank	281 —	281 50
Magy. jelz. hitel. II. kib. in. elismv.	— —	— —
Magy. lesz. s pénzváltóbank	89 25	89 60

	Pénz	Áru
Magy. orsz. bank részvény-társaság	— —	— —
Osztrák hitelintézet	311 —	311 20
Osztr.-magyar bank	878 —	880 —
I. magyar iparbank	153 —	154 —
Pesti magy. keresk. bank	712 —	715 —
Bécsi bizt. társulat	200 —	205 —
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	210 —	212 —
Első magy. általános bizt. társ.	3050 —	3060 —
Foncière pesti bizt. társ.	71 —	72 —
Magyar-franczia bizt. társ.	175 —	180 —
Pannonia visszb. társ.	980 —	996 —
Concordia malom	403 —	410 —
Első budapesti malom	870 —	880 —
Erzsébet malom	242 —	244 —
Hengermalom	525 —	530 —
Luiza malom	252 —	255 —
Molnárok és sütők malma	353 —	35u —
Pannonia malom	755 —	760 —
Viktoria malom	130 —	132 —
„Adria“ m. tengeri hajóz. részv. t.	— —	— —
Alföld-fiumei vasut 5%	175 50	176 50
Bá ttaszék domb.-zákány vasut 5%	— —	— —
Déli vasut 5%	— —	— —
Eszakkeleti vasut 5%	154 50	155 50
Erdélyi vasut 5%	172 50	173 50
Győr-sopron-ebenfurti vasut 5%	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut 4%	142 —	143 —
Magyar galiczlai vasut 3%	160 50	161 60
M. ny. v. (sz.-győr-gráczi vasut 5%	157 60	158 —
Osztrák államvasut 5%	232 50	233 —
Pécs-barcsi vasut 5%	— —	— —
Tiszavidéki vasut 5%	— —	— —
Osztr. dunagőzhajózási társ. 5%	— —	— —

	Pénz	Áru
Pesti kozuti vaspálya	383 —	384 —
Pesti közuti vasp. élvezet-jegyek	110 —	215 —
Budepesti III. ker, takarakp.	108 —	110 —
Országos központi	452 —	457 —
Pesti hazai első	7325 —	7525 —
Egyesült Budapest fővárosi takp,	452 —	455 —
Magyar ált, takarékp, részvény	88 —	89 —
Alagut	145 —	147 —
Általános waggon kölcs. társaság	69 —	72 —
„Franklin“-társulat	198 —	200 —
Ganz és társa vasön, és gépgyár	826 —	830 —
Geschwindt-féle szeszgyér	330 —	332 —
Gyapjum, és biz, I. magyar	246 —	250 —
Keresk, épülete	675 —	— —
Könyvnyomda „Athaeneum“	444 —	448 —
„ Pesti	1070 —	1100 —
Köszénb. és téglagy, (Drasche)	221 —	222 —
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	59 —	224 — 60 —
Pesti épitő-társaság	— —	— —
Rimamurány-salgótarj, vasutrvtra,	100 —	101 —
Salgótarjáni köszénb,	171 —	172 —
Schlick-féle vasö. és gépgyár	152 —	154 —
Schlick-féle vasö, és gépgy. II, kib	— —	— —
Serfőzde első magyar	810 —	820 —
Sertéshizlaló	270 —	274 —
Sósknti kőbánya	— —	— —
Spodium- és csontlisztgyár	110 —	120 —
Szálloda-részvénytársaság	104 —	106 —
Tégla- és mészégető ujlaki	149 —	150 —
Török dohányrészvény	— —	— —
Gőztéglagyár kőbányai szelv, nélk,	25 —	255 —
M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv, 4 sz,	102 —	105 50

Záloglevelek.	Pénz	Áru
M. földhitelint. papirérték 5%	102 75	103 25
„ „ „ 4%	100 50	101 —
„ „ „ 4%	95 25	95 65
„ „ arany v. ezüst 5%	132 —	152 50
„ jelzálogbank 5%	102 50	103 —
„ „ 5%	101 50	102 25
Kisbirt. orsz. földh.-int 5%	101 50	102 —
Osztr.-magyar bank o. é. 5%	101 75	102 30
„ „ „ „ 4%	99 90	100 60
„ „ „ „ 4%	99 90	100 60
Pesti keresk. bank 6%	102 —	103 —
„ „ „ 5%	101 —	101 50
„ „ „ 5%	101 —	101 50
Albina tak. és hitelint. 6%	101 —	102 —
Elsőbbségek.		
Budapesti lánczhid 5%	104 —	105 50
Loyd- és tőzsde-épület 6%	99 50	— —
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sors.	— —	— —
Osztrák vörös-kereszt-egylet	17 50	18 —
Pénznemek.		
Cs.-kir. arany (vert)	5 4	5 7
Cs.-kir. arany (kör)	5 84	5 5
Osztrák magyar 8 frtos arany	10 01	10 4
20 frankos arany	10 01	10 4
Osztrák és magyar ezüst	— —	— —
Német. birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	62 10	62 50
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	62 10	62 20
Amsterdam 100 hollandi frtért	105 20	105 50
Páris 100 frankért	50 10	50 25
Svájczi pénzpiacznk 100 frankért	50 —	50 10
London 10 font sterlingért	125 10	125 40

A jegyzői teendőkben

teljes jártassággal biró egyén

200 frt évi fizetés,

mosás és ágynemün kivül teljes ellátás mellett azonnal alkalmazást nyerhet, — eddigi működéséről bizonyitványok előleges beküldése után fog alkalmaztatni.

M.-Világos. 1888. augusztus 25.

Török János

jegyző.

Egy az érettségi vizsgának megfelelő katonai tanintézetet végzett és hadkötelezettségének eleget tett egyén, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen birja és a hadkiegészitési ügyek elintézésében jártassággal bir,

mint jegyzőségéd

464 2—3 vagy

irnok

óhajt alkalmazást nyerni.

Ajánlatok **K. A.** czim alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek.

Egy pár erdélyi pokrótz frt. 4.10

Ürményi Tóbiás

ARAD, főtér 25-ik szám, pénzügyi palotával szemben.

Paplan-, Matratz, Szőnyeg raktár.

Mindenki használja fel az alkalmat hogy olcsó Pokrótzhoz juthasson.

1 pár erdélyi pokrótz frt 4.10.

1 darab pokrótz Bordürel frt 1.35.

Iskola beiratás alkalmával ajánlom a szülők figyelmébe.

Egy egész ágyberendezés 21 frt.

1 lesteppelt szalmazsák,
1 tengerifü-madracz,
1 keil párna tengeri füvel,
1 párna tollal,
1 perkál vagy Ruge-paplan,
2 lepedő vászonból,
2 paplan-lepedő schifon,
2 párna áthuzó schifon.

Egy darab pokrótz Bordürel frt 1.35

Egy egész ágyberendezés 25 forint.

Egy egész ágyberendezés 25 forint.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város polgármesteri hivatala Csanádmegye tek. alispáni hivatalának megkeresésére ezennel közhirré teszi, hogy a „Szárazér“ szabályozó társulatnak Szegeden f. hó 12-én megtartott közgyülése által elfogadott

Szárazér szabályozási munkálatok

általános tervezete, valamint a makói és ré zben az apáttalvai határban kiépiteni szándékolt alsó-csatorna, ugy az arad-gáj pécskai felső-csatorna eddig elkészült részlet tervei a szárazéri miniszteri biztos által az 1885. XXIII. t. cz. 74.§-ában előirt eljárás czéljából ide beterjesztetvén, a összes tervek *Makón a megyei széképület iktatói hivatalában d. e. 9—12 és d. u. 3—5 óráig folyó hó 27-ik napjától bezárólag szeptember hó 25-ik napjáig leéznek közszemlére kitéve.*

Erről az érdekeltek azzal értesittetnek, miszerint minden a tervezetre vonatkozó nyilatkozat Csanádvármegye alispánjához czimezve csakis ezen határidő

Az érdekeltek tájékoztatása czéljából a szab zási tervek a következőkben ismertetnek meg:

A tervezet szerint a szárazér vizének a Maros leendő levezetése czéljából két csatorna épitteti és pedig:

1. A felső csatorna Arad, Gáj és Pécska között, mely a Szárazérből Arad-Gáj alatt a Jababffy-féle tanya közelében ágaznék ki és az arad-tornyai utat átszelve közvetlenül az arad-pécskai államut mentén vezetnn Pécskáig és ezen község felett az államutat és a vas-e tat átszelve, mint nyilt csatorna torkollik a Marosba.

Ezen csatorna költségei 80,000 frttal vannak felvéve.

2. Az alsó csatorna, mely Sámson község alatt a makói határban az igácsi ut mentén levő Farkas-féle szélmalom közelében ágaznék ki a Szárazérből és az igácsi utmenti tanyák, ugarok és járandókat átszelve, Mikócsán keresztül a Makó-apáttalvi határon a Fehérháznál vezetne be a Marosba

Ezen csatorna magába fogadná a kopánes éri és királyhegyes-éri vizeket is, és költségei a királyhegyes-éri vizek biztos levezetésére szolgáló nyilt csatorna, valamint a kopánes-érnél és királyhegyesi-érnél egy-egy csőzsilip, és a Maroson egy 3 méter nyilásu zsilip költségeivel együtt 300,429 frt 66 krral vannak felvéve.

3. Ezen két csatornán kivül, hogy a Szárazér vizének gyors lefolyás biztositassék, szükséges lesz a Szárazér medrének a varjasi határtól kezdve a makói határig megfelelő mérvben kitisztitása és ott hol szükséges, hidakkal ellátása, ugy szintén apróbb oldal lefolyás kiépitése, melyek költségei 120,000 frtra tehetők.

Ezek szerint az összes kiépitési költségek 500,000 frtot fognak kitenni.

Kelt Aradon, 1888. augusztus 16-án.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos polgármester.

607/888.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város tulajdonához tartozó Gáj külvárosban a magyar-utcza végén fekvő 4874. telekkönyvi, 3332. és 3351. helyrajzi számu két telknek 230, 230, 240., 264, 450, 400, 240 és 250 □ ölnyi területekben ház helyekül leendő eladása iránt *folyó évi szeptember 3-ik napján d. e. 10 órakor* a helyszinén árverést fog tartani. Kikiáltási ár □-ölenkint 40 kr. Bánompénzül leteendő az egyes telkek után a kikiáltási ár szerint fizetendő összeg 10 százaléka pénzben vagy értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli vagy irásbeli zárt ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek és a térrajz a gazdasági előzőleg is megtekinthetők.

Arad, sz. kir. város gazdasági székének 1888. év augusztus hó 14-én tartott üléséből.

Kiadta;

Varjassy Lajos.
aljegyző.

14323/188. sz.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-czikk 39 §-a értelmében a f évi 3-ik adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. évi 3-ik adórészletet most már a késedelmi kamatok és esetleg intési dijjal együtt, nemkülönben netalán régibb adótartozásaikat azonnal fizessék be; mert ellenkező esetben a régibb adótartozások azonnal a f évi 3-ik adórészletre pedig augusztus hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján és a végrehatási dijak felszámitása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy a 3. adórészletre nézve augusztus hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejtetni, s a menynyiben ennek daczára az adóhátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatositásától számitandó 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalingók nyilvános árverésen fognak eladatni.

Aradon, 1888. évi augusztus hó 15-én.

A városi tanács.

11648/262. 1888.

Hirdetés.

Ezennel közhirré tétetik, hogy azon adókimutatás melynek alapján Arad szab. kir. város törvényhatóságánál 1889-ik évben szavazattal biró legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzéke megállapitandó lesz, összeállittatott.

A kimutatás folyó évi augusztus 18-tól kezdve 27-éig bezárólag a netaláni felszólamlások megtehetése végett a városház emeleti tanács termében a hivatalos órák alatt közszemlére kitétetik.

Arad, 1888. évi augusztus hó 14.

Salacz Gyula,
polgármester.

14891/1888.

Hirdetmény.

A fegyveradóról szóló 1883. XXIII. t.-cz. 17. § a értelmében közhiré tétetik, miszerint a vadaszatra nem használandó fegyverekre vonatkozólag érvényesitett fegyveradó kivetési lajstrom az adóügyi osztályban f. é. augusztus 25-től kezdődő 8 napi közszemlére kitétetik oly czélból, hogy azt mindenki megtekinthesse s esetleges kifogásait a fent kitűzött határidő alatt a kir. adófelügyelőségnél beadhasse.

Egyben felhivatik a nem vadászati czélokra használt fegyver tulajdonos közönség, hogy a fent kitett határidő lejárta után következő 15 nap alatt a terhére 1888/86. évekre kivetett fegyveradót a kinek birtokában a jelölt határidő lejárta után fegyvertartási engedély nélkül lőfegyver fog találtatni az 1883. évi XXIII. t.-czik 43-§-a értelmében 10-20 frtig terjedhető pénzbirsággal esetleg fogság büntetéssel fog sujtatni.

Arad, 1888. augusztus 21.

A városi tanács.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon.